

Du er, hvad du spiser med

Ole Palsby var ophavsmand til den kuglerunde Alfi-termokande og de millioner af gryder, som Eva Trio har solgt til danske køkkener. Et par år efter designerens død begyndte hans børn at genoplive nogle af de glemte Ole Palsby-design. Blandt andet bestikket Ichi i japansk stål.

Anja Limkilde, anli@jfmedier.dk

I slutningen af firserne blev Ole Palsbys streg mere legende. Hans personlighed skinnede igennem, når han satte runde streger på papiret og skabte former, der balancerede det geometriske og det naturlige. Ligner den buttede termokande fra Alfi måske ikke lidt en and? Og er hans tekande fra Arabia muligvis en båd med styrhus? Det er blandt de mest legende og personlige af Ole Palsbys design, at hans søn Mikkel Palsby finder sine yndlings. Det ene er det japansk producerede bestik Ichi. Det andet er den førnævnte tekande, hvor designeren har fundet kraftig inspiration i Bauhaus-inspireret geometri.

- Bestikket kunne sådan set også have været et Bauhaus-bestik. Men selv om han snakkede meget om form og funktion, så var han også optaget af, at det ikke var alt. Der skulle være noget i designet, som gav det det ekstra, som gjorde, at man kom til at holde af tingene. Han snakkede meget om genkendelige former i forhold til naturen eller menneskekroppen. Det er det, der gør hans design så langtidsholdbare, siger Mikkel Palsby.

Det er over 40 år siden, at hans far tegnede sit første design: Eva Trio-gryden, som stadig bliver solgt i dag. Sidste år ved Eva Trios jubilæum kunne virksomheden bag fortælle, at der gennem årtierne er solgt omtrent fem millioner Eva Trio-genstande. Det er cirka en til hver af os danskere. Grydernes form er i den grad tidløs, og funktionen er optimeret. Det var sådan designeren Ole Palsby arbejdede.

Mini-Louisiana

Men faktisk var det nærmest et tilfælde, at vekseleren, bygherren, galleriejereren og til sidst køkkentøjsbutik-indehaveren kom til at designe køkkentøj.

- Jeg voksede op i et hjem med møbelklassikere og kunst, hvor designere og arkitekter kom. En af mine fars bedste venner var møbelarkitekten Poul Kjærholm, og han havde arbejdet sammen med arkitekterne Jørgen Bo og Vilhelm Wohlert, som også havde bygget vores hus, der lignede et mini-louisiana. Han havde et galleri, hvor han udstillede og solgte møbelklassikere, men på et tidspunkt lukkede han det og åbnede i stedet en køkkentøjsbutik. Det gik nogle år, men heller ikke mere, og da butikken lukkede, blev han kontaktet af Eva-virksomheden, der spurgte om han ville designe en grydeserie. Det var sådan det begyndte, siger Mikkel Palsby.

Ole Palsby var autodidakt, og han gik grundigt til værks. Lærte om metaller, prøvede prototyper af i hjemmet, og gik aldrig på kompromis. En egenskab, der gav de produkter, han designede en meget høj kvalitet, men som også betød, at han ofte kom i konflikt med producenter, hos hvem tid var penge. Af det grundige arbejde og en stor kærlighed til de produkter, han skabte, kom de stilrene og tidløse klassikere, som var medvirkende til at gøre ham til "Designeren" i 1980'erne.

- På den måde passede det ind i alt det,

der kom fra andre danske designere og arkitekter i 70'erne og 80'erne. Hvor man har det meget stilrene, japansk-inspirerede design, siger Mikkel Palsby.

Japansk bestik

Ole Palsby designede genstande til køkkener og borde i hele verden fra 1977 og frem til hans død i 2010. Den danske, demokratiske designfilosofi kom hele vejen til Japan, hvor den japanske producent Ohizumi Bussan bestilte et bestik-design til det japanske marked. I slutningen af firserne rejste Ole Palsby ud til fabrikken og skabte Ichi bestikket, som hans søn har pakket ud på bordet foran os.

Gafler, knive og skeer er formet i runde, nærmest buttede former og med lige, overraskende lette skafter. Samtidig skjuler hver genstand gennemtænkte funktioner: Skeen har skær på kanten, så den nemt skærer grøntsagerne i suppen over. Gaflen har to spidser i midten, der er en smule længere, så man kan stikke den ned i kartoflerne. Og knivens skær er skabt i specielt stål, som det man bruger til kokkeknive, så det kan slibes skarpt og slibes op igen efter slid.

Mikkel Palsby viser detaljerne og demonstrerer brugen på imaginære kartofler. Han har overtaget sin fars kærlighed til detaljer og funktioner, ligesom han har overtaget hans samarbejde med den japanske fabrik. Da Ole Palsby døde i 2010, var han og fabrikken ved at sætte produktionen af bestikket i gang igen efter næsten 30 års pause. I alle årene havde han besøgt fabrikken, nørklet med prototyper på både bestik og andre genstande i stål, og udviklet et familiært venskab med fabrikkens ejere. Efter deres fars død, overtog Mikkel Palsby og hans søster, Caroline, rettingerne til en række Palsby-design. Blandt andet bestikket Ichi, der nu er udgangspunktet for deres fælles designfirma Ole Palsby Design.

- Det var vigtigt for os, at der bliver holdt liv i tingene, og at nogle af de design, han har skabt, kommer ud af gemmerne og i produktion igen. Sådan havde jeg det med bestikket, og det var lige til at gå til, da alle prototyperne og værktøjerne var skabt. Jeg synes også, at det er ærgerligt, at mange af hans andre design er parkeret rundt omkring ved de producenter, der i sin tid købte rettighederne. Det er synd, at de formentlig aldrig kommer i produktion igen. Men vi har heldigvis mange fine ting, som vi kan arbejde med over de næste år, siger han.

Design til alle

Alle er de skabt til køkkenet eller bordet, som alle Ole Palsbys (producerede) design er det. Og alle er de skabt i hans kompromisløse designfilosofi.

- Det var vigtigt for ham, at designet var demokratisk på den måde, at det var billigt nok til, at alle kunne købe det. Det skulle gøres så billigt som muligt uden at gå på kompromis med kvaliteten. Han tænkte også, at det godt måtte koste lidt, hvis det til gengæld kunne holde hele livet. Han fi-

losofi var, at hans ting skulle være til alle. Og det blev de jo også, siger Mikkel Palsby.

- På den måde har han vel adskilt sig fra venner Poul Kjærholm eller de andre arkitekter, som Ole Palsby omgikkes?

- Jeg tror vel nok, at de andre møbel-designere havde den samme tilgang til at skabe design, der skulle være tilgængeligt for alle. Det er efterfølgende blevet voldsomt dyrt noget af det. Men det lå i tiden i 60'erne og 70'erne, at der var fokus på forbrugeren og på at skabe ting, der blev købt og ikke smidt ud igen. Det er også derfor, at der blev produceret så meget god design og designkoner i den tid, fordi designerne tænkte på forbrugeren og ikke salget, siger han.

En anden del af Ole Palsby designfilosofi var, at han skabte produkter, der gjorde hverdagen nemmere og skønnere.

- Det optog ham meget, at de ting vi bruger hver dag, var de vigtigste at arbejde med. Det bestik, den termokande og de gryder, som vi bruger i hverdagen, er i virkeligheden dem, som burde være vores aller mest udvalgte. Og han ville gøre dem til en fornøjelse at bruge. Bestikket skulle gøre en forskel på den måde, at man blev glad af at dække bord, at det ligger godt i hånden, og at det skulle være en fornøjelse at kigge på, når det stod i skabet, siger Mikkel Palsby.

Der er noget naivt over Ichi-bestikkets runde former, som man let kan blive fornøjet af. Det har et klassisk snit af kvalitet, men et meget ungt og moderne formsprog. Et bestik af firserne, som aldersmæssigt passer godt til børn af firserne, der skal i gang med at indrette og etablere sig.

Ichi bliver produceret i Japan og lavet i japansk stål. Det er overraskende let, når man får det i hånden, for designeren gik meget op i bæredygtighed og i at spare på ressourcerne. Til gengæld udtænkte han form og teknikker, der gør bestikket lige så stærkt som et tykkere et. Foto: Ole Palsby Design

“ Det optog ham meget, at de ting vi bruger hver dag, var de vigtigste at arbejde med. Det bestik, den termokande og de gryder, som vi bruger i hverdagen, er i virkeligheden dem, som burde være vores allermost udvalgte. Og han ville gøre dem til en fornøjelse at bruge.

MIKKEL PALSBY OM SIN FAR, DESIGNEREN OLE PALSBY

